

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΠΑΝΑΪΤ ΙΣΤΡΑΤΙ

ΟΤΑΝ ΗΜΟΥΝ ΠΛΑΝΟΔΙΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ...

Ἀπὸ τ' ἀνέκδοτα χειρόγραφα τοῦ ἀποθανόντος συγγραφέως τῆς «Κυρᾶς Κυραλίνας». Ὁ Παναΐτ Ἰστράτι καὶ ἡ φίλη του. Πλανόδιος φωτογράφος στὸ Σαϊν - Μαλό. Ἡ ἀποθήκη ἑνὸς «Κουρσαρού». Ἡμερες βροχῆς καὶ πείνας. Τα φορέματα τῆς φίλης του. Ἐνα ἱστορικό τεύχος τοῦ περιοδικοῦ «Εὐρώπη». Ὁ «Γκόρκυ τῶν Βαλκανίων» κλπ. κλπ.

ΤΟΝ Αὐγουστὸ τοῦ 1923 ἤμουν ἕνας πλανόδιος φωτογράφος, εὐτυχισμένος σαν τὰ στρουθία τοῦ δρόμου, γιατί ἡ ὑγεία μου ἦταν πολὺ καλύτερη, καὶ γιατί δὲν εἶχα πολλές σκοτούρες στὸ κεφάλι μου. Ἐπειτα, ἦταν κι' ἕνας ἄλλος λόγος ποὺ μ' ἔκανε εὐτυχισμένο. Εἶχα ἀποτελειώσει τὸ πρῶτο μεγάλο διήγημά μου, τὴν «Κυρὰ Κυραλίνα» καὶ πίστευα πὼς εἶχα κάνει, ὅπως λέμε στὴ Ρουμανία «μιά μεγάλη τρύπα στὸν οὐρανό». Τέλος, εἶχα μαζί μου μιά τρυφερὴ φίλη, μιά μικρούλα Ἀλσατῆ, ποὺ φαίνεται πὼς μ' ἀγαποῦσε, γιὰ νὰ δεχθῆ νὰ συμμεριστῆ τὴν μπόμεικη ζωὴ μου, ζωὴ ἑνὸς πλανοδίου φωτογράφου.

Μαζὺ τῆς λοιπὸν θρισκόμου τότε στὰ θόρεια τῆς Γαλλίας, στὸ Μὸν σαϊν - Μισέλ.

Τὴν πρώτη μέρα ποὺ φθάσαμε κεῖ πέρα, ἔβγαλα καμμιά δωδεκαριά φωτογραφίες καὶ κέρδια ἔτσι καμμιά ἑκατοστὴ φράγκα. Τὴν ἄλλη μέρα ὅμως ἡ φίλη μου, ποὺ τὴν ἔπιαναν συχνὰ τὰ νεῦρα τῆς, με παράτησε μόνο, γιὰ νὰ «τραβήξῃ μπροστά...» ὅπως ἔλεγε. Ἦταν ἕνα παράξενο κορίτσι, ιδιότροπο καὶ θερμοκέφαλο, ποὺ κάθε τόσο ἀποφάσιζε νὰ με χωρίσῃ καὶ ὕστερα, τὸ θράδυ, ξαναγύριζε κοντὰ μου, πιὸ ἐρωτευμένη ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ.

Ἔτσι κι' ἔγινε. Τὸ θράδυ γύριζε πάλι ἡ φίλη μου κι' ἐπειδὴ δὲν τῆς ἄρεσε τὸ Μὸν Σαϊν-Μισέλ, ἀποφασίσαμε νὰ πάμε στὸ Σαϊν - Μαλό.

Ἐκεῖ πέρα ὅμως οἱ φωτογράφοι ἦσαν πολλοί, οἱ πελάτες λίγοι καὶ ἔτσι ἡ δουλειῆς μου δὲν πῆγαιναν καὶ τόσο καλά. Νοικιάσαμε ἕνα δωμάτιο σ' ἕνα παλιὸ ξενοδοχεῖο, μὰ ἡ πληρωμὴ τοῦ ξενοδόχου μοῦ παρουσιαζόταν σαν ἕνα ἄλυτο αἰνίγμα. Ἀπὸ τὸ πρῶτὸ ὡς τὸ θράδυ κυνηγοῦσα τοὺς πελάτες στὴν ἀκρογιαλιά καὶ με πολὺ κόπο κατάφερνα νὰ θγάλω δυὸ-τρεις φωτογραφίες. Στὸ τέλος τῆς ἑβδομάδος, πρὶν μὰς διώξῃ ὁ ξενοδόχος, φύγαμε μόνοι μας καὶ πήγαμε νὰ ἐγκατασταθοῦμε σὲ μιά ἀποθήκη, στὴν ἄκρη τῆς πόλεως. Ἡ ἀποθήκη αὐτὴ ἦταν γεμάτη ἀπὸ ἀράχνες καὶ παλιὰ ἔπιπλα. Τὸ ἐνοίκιό τῆς ἦταν μόνο δέκα φράγκα τὴν ἡμέρα. Μὰ δὲν μπορούσαμε νὰ χρησιμοποιήσουμε τὴν πόρτα, γιατί θὰ ἐνωχλούσαμε τοὺς ἐνοίκους. Ἐπρεπε νὰ μπαινοβγαίνουμε ἀπὸ ἕνα χαμηλὸ παράθυρο ποὺ ἔβλεπε στὴν αὐλή...

Εὐτυχῶς, ἡ δεῦτερη ἑβδομάδα ἦταν καλύτερη ἀπὸ τὴν πρώτη. Δὲν κέρδιζα βέβαια πολλὰ λεφτά, μὰ εἶχα θρεῖ τὴν ἡσυχία μου, γιατί ἡ φίλη μου εἶχε ξαφνικὰ φρονιμέψει. Ὁ οἰκοδεσπότης, ἕνας χοντρός καρθουνιάρης, ἔμοιαζε με τοὺς παλιούς πειρατὰς τῆς Βρετάνης καὶ γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ τὸν εἶχα θγάλει «Κουρσάρο».

Ὁ «Κουρσάρος» λοιπὸν ἐρχόταν κάθε θράδυ στὶς δέκα ἡ ὡρα κ' εἰσέπραττε τὰ δέκα φράγκα. Μὰ ὁ ἐλεύθερος χώρος τῆς ἀποθήκης ἦταν τόσο μικρός, ὥστε γιὰ νὰ μπορῆ ἐκεῖνος νὰ κινηθῆ ἐκεῖ μέσα, ἐμεῖς ἀναγκαζόμαστε νὰ τοῦ κάνουμε θέσι καὶ νὰ σκαρφαλώνουμε πάνω στὰ ἔπιπλα.

Ἡ φίλη μου κι' ἐγὼ διασκεδάσαμε μαζί του καὶ κάθε φορὰ ποὺ ἐκεῖνη τὸν ἔβλεπε ξεκαρδιζόταν ἀπὸ τὰ γέλια. Ἐκεῖνος φυσικὰ δὲν ἔδινε καμμιά σημασία, μὰ ξαφνικὰ μιά νύχτα πειράχτηκε, κύτταξε τὴ φίλη μου στὰ μάτια καὶ τῆς εἶπε με αὐστηρότητα.

— Γελᾶτε παραπολύ, κυρία μου!...

Ἐπειτα, ἔφυγε με μιά παγερὴ ἀξιοπρέπεια. Ἐφθιναν ὅμως αὐτὰ τὰ λόγια του γιὰ νὰ ταραξοῦν τὴν ἡσυχία μου. Ἡ φίλη μου χλώμιασε καὶ χτυπώντας καταγῆς τὸ πόδι τῆς, μοῦ φώναξε:

— Μπα!... Δὲν μπορεῖ λοιπὸν κανεὶς νὰ γελάσῃ στὸ Σαϊν Μαλό κι' ὅταν εἶνε ἀκόμα ὑποχρεωμένος νὰ μπαῖνι στὸ δωμάτιό του ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ νὰ κοιμᾶται ἀνάμεσα σὲ τέσσερες παληοντουλάπες;...

Εἶχε δίκιο, καθὼς βλέπετε, μὰ δίκιο εἶχε κι' ὁ «Κουρσάρος». Ὁ μόνος ποὺ εἶχε ἀδικο ἤμουν ἐγὼ. Κι' ὡστόσο, ἐγὼ πάλι ἔπρεπε νὰ διορθώσω τὴν κατάστασι. Ὑποσχέθηκα λοιπὸν στὴν

φίλη μου ὅτι θὰ μετακομίζαμε τὸ γρηγορότερο, μὰ γιὰ κακὴ μου τύχη, τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔπιασε μιά τρομαχτικὴ μπόρα κι' ἔτσι δὲν μπόρεσα νὰ φωτογραφήσω κανένα πελάτη. Ἡ βροχὴ κρατήσε πολλές ἡμέρες καὶ, μὰ τὴν ἀλήθεια, ἔφθασα στὸ ἀπροχώρητο. Παράτησα λοιπὸν τὴ φωτογραφικὴ κι' ἔκανα χίλιες δυὸ δουλειῆς τοῦ ποδαριοῦ γιὰ νὰ κερδίσω τὸ ψωμί μου, καθὼς καὶ τὸ ψωμί τῆς φίλης μου. Ἐπειτα, ὅταν ξαναφάνηκε ὁ ἥλιος, ἄρχισαν πάλι νὰ κατεβαίνουν οἱ παραθερισταὶ στὴν «πλάζ» καὶ συνεπῶς κατάφερνα ἔτσι νὰ φωτογραφῶ μερικοὺς καὶ νὰ κερδίζω πάλι τὸ καθημερινὸ μας με τὴ συνήθη μου δουλειά.

Ἡ φίλη μου ἦταν μοδίστρα καὶ τῆς ἄρεσε νὰ εἶε πάντα περιποιημένη, καυρὴ, με κομψὰ φορέματα. Μὰ τὰ ὄξια τῆς δουλειῆς μου λέκιαζαν τὰ φορέματά τῆς καὶ τὴν ἔκαναν ἔξω φρενῶν! Πῶς τώρα, θὰ μοῦ πητε; Ἀπλούστατα, ἡ φίλη μου με βοήθησε στὴν ἐμφύνησι τῶν φωτογραφιῶν. Αὐτὴ ἔκανε τὴν ἐμφύνησί τους καὶ τὴν ἐκτύπωσι, κι' αὐτὴ πάλι τὴς στέγνωσε καὶ αὐτὴ ἔδινε στοὺς πελάτες μας. Μιά ἡμέρα λοιπὸν ποὺ ἔκανε ἕνα μεγάλο λεκὲ σὲ τὸ φῶρμά τῆς, μ' ἔστειλε στὸ διάβολο μαζί με τὸ παλιὸ μετὰγγελμά μου κι' ἔπειτα, ἐξολολούθησε.

— Κίτταξε τὰ χάλια μου! Εἶμαι σὰν μιά «γύφτισσα»!... Δεῖ, ἔχω πειὰ τίποτε νὰ φάω... Πρέπει λοιπὸν με κάθε τρόπο νὰ θρῶ δουλειά. Θέλω νὰ ἐργασθῶ πάλι ὡς μοδίστρα. Νὰ, εἶμαι ἀποφασισμένη νὰ γίνω ἀκόμα καί... ἀκροβάτιδα, φθάνει νὰ κερδίζω κάτι, γιατί βαρέθηκα πειὰ αὐτὴν τὴ ζωὴ!...

Κι' ἔφυγε, με δάκρυα στὰ μάτια. Ἐγὼ ἀπομείνα μόνος με τὴν πίκρα μου καὶ τὴν ἀναπαράδιά μου... Δὲν εἶχα παρὰ μόνου εἰκοσι φράγκα. Αὐτὴ ἦταν ὅλη μου ἡ περιουσία. Εἶχα δηλαδὴ ἐξασφαλίσει δυὸ νύχτες στὴν ἀποθήκη τοῦ «Κουρσάρου». Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πέρα δὲν ἤξερα τί θὰ γινόμουν...

Ἐκεῖνο τὸ μεσημέρι δὲν ἔφαγα. Ἐκανα διὰρκῶς βόλτες στὴν «πλάζ» μὰ φυσούσε ἕνας τόσο δυνατὸς ἀέρας, ὥστε κανεὶς λουόμενος δὲν τολμοῦσε νὰ ξεμυτίσῃ. Γύρισα λοιπὸν στὴν ἀποθήκη κι' ἄφησα ἐκεῖ πέρα τὴ φωτογραφικὴ μηχανὴ μου. Ἡ φίλη μου εἶχε μαζευτῆ σὲ μιά γωνία καὶ ἔκλαιγε ἀπὸ τὴν ἀπελπισία τῆς. Δὲν θέλησα νὰ τῆς πῶ τίποτε, γιὰ νὰ μὴ τὴν ἐξερεθίσω καὶ τὴν πιάσουν πάλι τὰ νεῦρα τῆς. Ἐτσι, πέρασα πάλι ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ πῆγα νὰ κάνω μιά βόλτα στὴν πόλι. Ὁ ἀέρας ἐξακολουθοῦσε νὰ φυσᾷ με περισσότερὴ δύναμι καὶ μὰ τὴν ἀλήθεια ἔβλεπα πὼς δὲν θὰ μπορούσα με κανέναν τρόπο νὰ θγάλω τὰ τριάντα καθημερινὰ φράγκα ποὺ μὰς χρειαζόντουσαν. Βέβαια, δὲν φοβόμουν ὅτι ἡ φίλη μου θὰ πραγματοποιοῦσε τὴν ἀπειλὴ τῆς, γιατί ἤξερα πὼς δὲν μπορούσε νὰ ὑποφέρῃ τὴ σκλαβιά τοῦ μεροκάματο, μὰ ὁπωσδήποτε ἡ κατάστασις μας ἦταν κρίσιμη κι' ὁμολογῶ πὼς τὰ δάκρυά τῆς μοῦ εἶχαν ραγίσει

τὴν καρδιά.

Προχωροῦσα λοιπὸν ἄσκοπα, κυττάζοντας τὶς βιτρίνες τῶν βιβλιοπωλείων, ὅταν ἄξαφνα θαμπώθηκα τὰ μάτια μου! Βρισκόμουν μπροστὰ στὴ βιτρίνα ἑνὸς μεγάλου βιβλιοπωλείου. Στὴ μέση, σὲ φανερὴ θέσι, ἦταν τὸ τελευταῖο τεύχος τοῦ περιοδικοῦ «Εὐρώπη». Τὸ κίτρινο ἐξώφυλλό του ἦταν τυλιγμένο με μὴ πράσινη ταινία ποὺ ἔγραφε με μεγάλα γράμματα.

«ROMAIN ROLLAN. — Ἐνας Γκόρκυ τῶν Βαλκανίων».

«ΠΑΝΑΪΤ ΙΣΤΡΑΤΙ. «Ἡ Κυρὰ Κυραλίνα»

Ἐνοιῶσα τὰ πόδια μου νὰ τρέμουν. Μπήκα σαστισμένος μεσα στὸ βιβλιοπωλεῖο, ἀγόρασα ἕνα τεύχος τῆς «Εὐρώπης» καὶ σφίγγοντάς το με δύναμι πάνω στὴν καρδιά μου, ἔτρεξα σὰν τρελλὸς καὶ κάθησα σ' ἕνα μεγάλο καφενεῖο, παρήγγειλα νὰ μοῦ φέρουν ἕναν φιλτραρισμένο καφέ κι' ἕνα πακέτο ἐκλεκτὸ σιγαρέττα καὶ ἄρχισα νὰ διαβάζω καὶ ξαναδιαβάζω τὸ βιβλίο τοῦ Ρομὰν Ρολλάν γιὰ τὸν «Γκόρκυ τῶν Βαλκανίων», δηλαδὴ

(Συνέχεια στὴ σελίδα 44).

Ὁ Παναΐτ Ἰστράτι.

Ο ΘΡΗΝΟΣ

(Συνέχεια έκ τής σελίδος 27)

τὸ Τσερέσοβο, γιατί έχουμε πληροφορίες, ὅτι Βούλγαροι ληστές εἰσήλθον εἰς τὸ εὐαφὸς μας».

- Γιωργούλα, ἐτοιμάσου, ἐψώναξεν ἐλοχαγός.
- Ἄμάν, κύρ λουχαέ!... Λαμπροήμερα!... Ἴι εἶν' αὐτό!... Ἄσε νὰ φάμε πρώτα.
- Τὸν γυλιὸ εἶπα καὶ δρόμο.
- Καὶ τ' ἀρνί!...
- Ὑπηρεσία... Γρήγορα!
- Ἐνὰ μιζέ, κύρ λουχαγέ!...
- Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα!
- Ἐνὰ μιζιδάκιον μονάχα!
- Βρὲ γιὰ κὺτταζε ἐκεῖ τὸν ἀπειθῆ!...
- Θὰ πιθάνου, οὐ μαύρους κι' οὐ κουρούν'ς, κύρ λουχαέ!...
- Τράβα, ἔφαγες ὅ,τι ἔφαγες.
- Νὰ πάρω καὶ τ'ν ἄλλη πλάτη, κάνει!
- Ὅχι εἶνε ἄψητη!...
- Θὰ τὴν ξηγήσου κιόλας, κύρ λουχία!
- Μᾶς τὴν ξήγησες καὶ μᾶς πρόκοφες, ἔλα, δρόμο τώρα, εἰτα. Δίνε του!...

Τὸ ἀπόσπασμα ἐτράβηξε καὶ χώθηκε στὸ κοντινὸ τὸ δάσος. Στρίβοντας ὁ Γιωργούλας, γύρισε καὶ ἔρριξε μιὰ θλιβερὴ καὶ πικραμένη ἀποχαιρετιστήριον ματιὰ στοὺς ὀβελίας. Κι' ἐπειτα, γύρισε καὶ χάθηκε μέσα στῶν δένδρων τῆ σκιά. Κι' ἀπὸ ἐκεῖ μέσα ἀπὸ τὸ θάθος τοῦ δάσους καὶ ἀπὸ τὶς σκιὰς ποὺ σβύνανε τοῦ ἀπυσπᾶσματος τὰ θήματα, ἀκούστηκε ἕνας ἀναστεναγμὸς θαθὺς ποὺ γέμισε τὴ φύσιν καὶ ἐπειτα ἕνα ροιμελιώτικο τραγοῦδι σάν παράπονο, ἕνα τραγοῦδι, δὲν ἦτανε, θαρρεῖς, τραγοῦδι, ἕνα τραγοῦδι - θρήνος:

Ὅρθ' δὲν κλαῖτε χῶρες καὶ χωριά,
δὲν κλαῖτε βιλαέτια... ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ὍΤΑΝ ΗΜΟΥΝ ΠΛΑΝΟΥΔΙΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ...

(Συνέχεια ἐκ τής σελίδος 21)

γιὰ μένα! ἀπὸ τὰ ματῖα μου κυλοῦσαν θερμὰ δάκρυα. Μὰ ἦταν δυνατόν; Ἦταν δυνατόν;...

Κατόπιν, πήγα καὶ τηλεγράφησα στὸν ἐκδότη μου, δηλαδή στὸν ἐκδότη τῆς «Εὐρώπης». Ἦν ἄλλη ἡμέρα ἔλαθα 420 φράγκα, ὡς συγγραφικὰ δικαιώματα τῆς ἀρχῆς τῆς «Κυρας Κυραλίνας» ποὺ εἶχε δημοσιευθῆ στὸ τεῦχος τῆς «Εὐρώπης» τῆς 15ης Αὐγούστου — 15ης Σεπτεμβρίου 1923!...

Ἦν νύχτα, ἀρρώστησα ἀπὸ τὴν ξαφνικὴ εὐτυχία μου. Δὲν μπόρεσα νὰ κλείσω μάτι ὡς τὰ ἐξημερώματα. Καθὼς ἤμουν ξαπλωμένος, πάνω σ' ἕναν παλιὸ καναπέ, ἔσφιγγα τὴν καρδιά μου, τὸν καλύτερο φίλο μου καὶ τὸν χειρότερο ἐχθρό μου:

— Τί θὰ γίνῃ τώρα; ψιθύριζα. Τί θὰ γίνῃ; Που θὰ πάμε; Που μποροῦμε νὰ πάμε;

Δὲν ἐπήγαμε πουθενά. Μὰ ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἀλλάξε ἡ ζωὴ μου. Κι' ἀπὸ πλανόδιος φωτογράφος ἐγίνα συγγραφεύς...

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

(Συνέχεια ἐκ τής σελίδος 25)

λιεργητῆ τους. Ἠρόπεροι ὅμως, κι' ὕστερα ἀπὸ ἀκαταπόνητες προσπάθειες τοῦ κ. Σουάν, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν κόπων τοῦ ξεπέρασε κάθε προσδοκία: Ἦ πατάτες τοῦ ὑπῆρξαν τεράστιες σὲ ὄγκο καὶ θαυμάσιες σὲ ποιότητα καὶ νοστιμάδα!

Μιά ἀπὸ τὶς πατάτες αὐτές, τὴν ὁποία ὄλεπετε φορτωμένη στὸν ὄμο τοῦ τυχεροῦ καλλιεργητοῦ τῆς, στὴ σχετικὴ εἰκόνα μας, ὑπῆρξε ἀληθινὸ θαῦμα: εἶχε μήκος 80 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, πλάτος 45 ἑκατοστῶν (μισοῦ μέτρου σχεδόν) καὶ ζύγιζε... τριανταπέντε (ἀριθ. 35) ὀλόκληρες ὀκάδες!

Ὁ κ. Σουάν, κρατᾷ προσωρινῶς μυστικὴ τὴ μέθοδο τῆς καλλιέργειας του. Γρήγορα ὅμως θὰ γίνῃ γνωστὴ καὶ τότε... χαρὰ στοὺς πατατοφάγους!

ΣΤΑΥΡΩΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

(Συνέχεια ἐκ τής σελίδος 19)

Ἐπιτεροῦ ἀπὸ λίγες μέρες λοιπὸν, καθὼς διάβαζε τὴν ἐφημερίδα, ξέσπασε ξαφνικὰ σ' ἕνα εἰρωνικὸ γέλιο.

— Νὰ κάτι ποὺ σ' ἐνδιαφέρει, τῆς φώναξε, ἔσένα, ποὺ τρελαίνεσαι γιὰ τὶς σταυρωτὲς λέξεις. Νὰ, ἄκουσε αὐτὴ τὴ μικρὴ ἀγγελία ποὺ θρῆκα τυχαίως ἐδῶ πέρα: «Κύριοι, λῦται τῶν σταυρωτῶν λέξεων, ἀν δυσκολεύεσθε σὲ τίποτε, τηλεφωνήστε στὸν κ. Λούξ: «Βαγράμ» 89 — 99. Αἱ κυρίαὶ ἀποκλείονται». Ἐ, τώρα, πρέπει νὰ παραδεχθῆς ὅτι ὑπάρχουν παραπολλοὶ τρελλοὶ στὸν κόσμο!...

Ἦ Μαίρη ὅμως δὲν θρῆκε τόσο ἀστεία αὐτὴ τὴ μικρὴ ἀγγελία, γιατί τὴν ἔξερε. Αὐτὴ, ἀπὸ ζήλεια, εἶχε ὑπεργορεύσει τὴν ἀνταξί τῆς στὸν ἀγαπημένο τῆς Ραυμόνδο Πραβιέ....

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΕΣ ΜΕΛΛΟΝ

(Συνέχεια ἐκ τής σελίδος 10)

Γερμανῶν ἐναντίον τῆς. Ἦ δυναστεία κι' ὁ θρόνος τῶν Ρωμανῶν σωριάστηκαν σὲ ἐραίπια, ἀπ' τὴν ἐσωτερικὴ ἐπανάστασι τῶν Μπολσεβίκων...

Κι' ὁ ἀτυχῆς τσάρος μὲ ὀλόκληρη τὴν οἰκογένειά του, θύματα ἀθῶα τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ, τουφεκίστηκαν στὸ Αἰκατερινουγράδ ἀπ' τοὺς ἐπαναστάτες!

— Τὸ δικό σας μέλλον, γιατί δὲν μπορεῖτε νὰ τὸ προβλέψετε μὲ τὴ χειρομαντεία; μὲ ρώτησε κάποτε μισοειρωνικά, ὁ διάσημος ἀστὴρ τοῦ κινηματογράφου Ντούγκλας Φαίρμπανκς, πατηρ. Ἰήπως ἐφαρμόζεται καὶ σὲ σᾶς, τὸ ρητὸ τῆς Ἁγίας Γραφῆς: «Ἄλλους ἔσωσες ἑαυτὸν οὐ δύνασαι σῶσαι»;

Κι' ἐγώ, χαμογελῶντας θλιβερὰ, ἔδειξα στὸν πνευματώδη κινηματογράφο ἀστέρα καὶ τὶς δύο παλάμες μου, λέγοντάς του:

— Εἶμαι τέλειος ἴσως χειρομάντις γιὰ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ σιωπῶ ἀναγκαστικὰ σάν ψάρι, προκειμένου γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου... Καθὼς βλέπετε, ἡ γραμμὲς τῶν παλαμῶν μου εἶνε τελείως παραμορφωμένες... Δὲν μπορῶ καθόλου, νὰ τὶς διαβάσω... Παραμορφώθηκαν δὲ ἔτσι, ὅταν ἤμουν ἀκόμη μικρὸ παιδί, ἐξ αἰτίας τῆς μανίας ποὺ εἶχα νά... κωπηλατῶ σὲ θάρκες, ἐπὶ ὀλόκληρες ὧρες κάθε μέρα!

ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΙΡΑΜΑ ΤΟΥ ΤΑΟΥΜΠΕΡΝ

(Συνέχεια ἐκ τής σελίδος 18)

Μιά ἀχτίνα εἶχε φωτίσει τὸ μυαλό του. Ἦταν θέβαιος περὶ ὅτι εἶχε ἀνακαλύψει τὸ σκοτεινὸ μυστήριον τοῦ ἐγκλήματος τοῦ Μόρισσον. Ὁ αἰχχὸς αὐτοῦ ἀνυρῶπος ἦταν ἀβῶς.

Τώρα ἔξερε τί ἔπρεπε νὰ κάνῃ. Ἄφρις νὰ οἰστάσῃ ἐπισκέφθηκε αὐτὸν τὸν περιεργὸ δόκτορα ἰαουμπερν καὶ τὸν ἀνάγκασε νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀπαίσια πράξι του. Ἐκείνον τὸν καιρὸ ὁ Τάουμπερν ἔκανε διάφορα πειράματα ὑπνωτισμοῦ. Ὑπέβαλε λοιπὸν στὸν Μόρισσον νὰ σκοτώσῃ τὴ γυναῖκα του ὕστερα ἀκριβῶς ἀπὸ δέκα χρόνια. Ἐτοὶ κανεὶς ἀσφαλῶς δὲν ἔα τὸν ὑποπτευόταν, ἐνῶ αὐτὸς θὰ ἔβλεπε ἂν εἶχε ἐπιτύχει κι' αὐτὸ τὸ πείραμά του. Καὶ πράγματι, τὸ εἶχε κατορθώσει. Ὁ Μόρισσον ὅμως εἶχε ἰσχυρὸ μνημονικὸ καὶ ὑμῆθηκε ἂν φωνὴ τοῦ ἐγκληματικοῦ καθηγητοῦ. Κι' ἔτσι, χάρις σ' αὐτό, ὁ ἀτυχὸς Τζάκ γλυτώσε τὴν καταδίκη σὲ θάνατο καὶ κλεισθῆκε σὲ μιὰ νευρολογικὴ κλινικὴ γιὰ νὰ θεραπευθῆ τελείως ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴ τοῦ σατανικοῦ δόκτορος.

Ὅσο γιὰ τὸν ἰατροδικαστὴ Ἐντμοντ Κόρνελυ, αὐτὸς ἐσημείωσε ἄλλη μιὰ ἐπιτυχία στὶς ἐπιστημονικὲς ἐρευνές του.

ΣΑΡΑΚΟΛΕ, ΟΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΑΙ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τής σελίδος 36)

— Μ' αὐτὸ τὸ ὀηλητήριον, τιμωροῦμε τοὺς ἐχθρούς μας! μοῦ ἐξήγησε ὁ Νιορμέ. Ὅσο τώρα γιὰ τὸ «ἰντεζαράνε» καὶ τὸ «τε...» ἰού τ' ἀποτελέσματά τους.

Καὶ κάρφωσε τὸ δηλητηριασμένο δόρυ του σὲ δύο ἄλλους σκλάβους ποὺ δὲν ἔδειχναν καθόλου νὰ φοβῶνται γιατί θὰ πέθαιναν. Ὁ ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς μέσα σὲ λίγες στιγμὲς ἀρχισε νὰ φουσκῶν ὡς μπαλλόνι καὶ νὰ παραμορφώνεται ὡς τὴν ὥρα ποὺ τὸν ὤρηκε ὁ θάνατος. Ὅσο γιὰ τὸν ἄλλον παρουσίασε τὸ πῖο φρικιαστικὸ θέαμα ποὺ εἶδα ποτὲ στὴ ζωὴ μου. Ὅλες τρυφῆ σὰρκες ἐεκόλλησαν ἀπὸ τὰ κόκκαλά του καὶ μετεβλήθη σ' ἕναν ἀπῶσιον σκελετό!

Ὁμολογῶ ὅτι πήγα νὰ τρελλαθῶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέαμα!

Εὐχαρίστησα λοιπὸν τὸν Νιορμέ γιὰ τὰ δῶρα του καὶ πήγα νὰ ξεκουρασθῶ στὴ σκηνή μου. Ἦ «γυναῖκες» μου ὅμως μὲ τρώμαζαν μὲ τὶς διαπεραστικὲς καὶ χαρούμενες φωνές τους καὶ μὲ τὰ ἐφιαλτικὰ τραγοῦδιά τους. Εἶχα τὴν ἐντύπωσι ὅτι θρῆσκόμενοι στὴν Κόλασι κι' ὅτι ἤμουν τριγυρισμένος ἀπὸ ἕνα σωρὸ σατανάδες.

Ὅσοτὸσο στὴ φυλὴ τοῦ Νιορμέ εἶχα τὸ κουράγιο νὰ μείνω σωστὲς δέκα μέρες καὶ νὰ μάθω νὰ μὴ φοβάμαι τὰ φεῖδια. Σ' αὐτὸ τὸ διάστημα μοῦ ὑδύθηκε ἐπίσης ἡ εὐκαιρία νὰ παρακολουθῆσω ἕναν πόλεμον τῶν Σαρακολέ. Ἦταν, μὰ τὴν ἀλήθεια, πολὺ παράδοξος. Μόλις ἔμαθαν ὅτι ἡ φυλὴ τῶν Γυλφαρέ ἐτοιμαζόταν νὰ τοὺς ἐπιτεθῆ, γλύστρησαν τὴ νύχτα κοντὰ στὰ πηγὰδια τῆς δάσεως τῶν καὶ δηλητηρίασαν τὸ νερό. Ὅλα τὰ ζῶα καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Γυλφαρέ πέθαιναν φυσικὰ μὲ φριχτοὺς πόνους. Κι' ὅπως ἦταν δεισιδαίμονες ἐνόμισαν ὅτι τὰ πνεύματα ἦθελαν νὰ τοὺς ἐμποδίσουν νὰ κάνουν αὐτὸν τὸν πόλεμον καὶ δὲν ἐπέτεθον ἐναντίον τῶν Σαρακολέ. Μὰ δὲν ἀργήσαν φυσικὰ νὰ ἐξολοθρευθοῦν, πίνοντας τὸ δηλητηριασμένο νερό τῆς δάσεως τῶν. Κι' ἔτσι ὁ Νιορμέ ἐγίνε κύριος κι' αὐτῆς ἀκόμη τῆς δάσεως τοῦ Σουδάν χάρις στὰ τρομερὰ δηλητηρία τῶν προγόνων του.

Οἱ Σαρακολέ, καθὼς καταλαβαίνετε, εἶνε οἱ ἐγκληματῖαι τῆς ἐρήμου. Μὰ οἱ Ἄγγλοι δὲν μποροῦν νὰ τοὺς κάνουν τίποτε, γιατί ζοῦν στὴν καρδιά τῆς Ἀφρικῆς καὶ δὲν προδίδουν ποτὲ τ' ἀνατριχιαστικὰ ἐγκλήματα τῶν.